

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Varför skall man satsa på allmän landsbygdsutveckling?
- ”Minst lika bra möjligheter att påverka efter kommunreformen som i dag”
- Byn den viktigaste byggstenen för att utveckla närdemokratin
- I kartpubliceringens kölvatten – kommuner uppmanas frysa medlemsavgifterna till Kommunförbundet
- TV-program om livet på landet lockar allt fler tittare medan befolkningsgapet mellan storstad och glesbygd växer
- Läs även detta: *Första svenska folkomröstningen om vindkraft på land kan bli verklighet *Skärgårdens Ringväg utsett till Årets inhemska resmål 2011 *Romantikvecka ett av årets inslag i Cittaslowstaden Kristinestad *Regionala landsbygdsutvecklingsstrategier tar avstamp i Heureka *Livsmedelslagstiftningen 2012 dryftas på seminarium i Vasa

Cit: **”Brist på kunskap bara ökar vid koncentrerung.”**

Professorn och ordföranden för Byaverksamhet i Finland rf Eero Uusitalo som menar att i storkommuner med stadscentrum och stora landsbygdsområden är förtroendemännens kunskap verkligen små, särskilt vad gäller den omfattande landsbygden. Uusitalo deltog 14.1 i ett medborgarforum i Kristinestad om närdemokrati i en föränderlig kommun (fritt översatt från Suupohjan Sanomat 18.1).

”Efter en kommunreform behövs ett nytt arbete för att skapa hemkänsla och lokal identitet. Det faller på bya- och föreningslivet och där kan också församlingarna ha en roll.”

Ledarredaktör Jan-Erik Andelin om att gamla centralorter kan få falla till vila. I vår historia förde köpingarna en gång fokus bort från den gamla strukturen, något som vi också överlevde (Borgåbladet 14.1).

”Om människor inte älskar sin närmiljö och engagerar sig i den kommer ingen annan att göra det åt dem.”

Ordföranden i Liberala ungdomsförbundet i Sverige Adam Cwejman om att det inte går att uppfostra människor till oikofiler (oikofili = grekiska för ” kärleken till hemmet och närmiljön”), utan det behövs miljöer i och utanför staden som man känner behov av att bry sig om. Endast underifrån och upp kan en riktig omtanke om miljö och närområdet skapas (Svenska Dagbladet 15.1).

VARFÖR SKALL MAN SATSA PÅ ALLMÄN LANDSBYGDSUTVECKLING?

Strax före jul (7.12.2011) skrev Riksorganisationen Hela Sverige ska leva ett brev, *Synpunkter*

på Landsbygdsprogrammet 2014 – 20, till Jordbruksverket där man gav synpunkter på det kommande landsbygdsprogrammet. I det drygt 4 sidor långa brevet tas bl.a. upp varför man skall satsa på allmän landsbygdsutveckling. Här konstaterar man att en bred satsning på landsbygden och lokal utveckling

- stärker den lokala ekonomin och skapar en motvikt till de starka ekonomiska krafter som verkar i centraliserande riktning, samt stimulerar entreprenörskap och ger nya jobb.
- ger en trygghet åt medborgarna och ökade möjligheter att påverka sin försörjning och livsmiljö, samt ger ökad livskvalité.
- stärker individens självkänsla, engagemang och inflytande och ger plats till sådana som annars har svårt att göra sig gällande, samt stärker därmed lokal demokrati och delaktighet.
- ger möjlighet att på ett hållbart sätt ta tillvara både mänskliga och naturgivna resurser, vilka annars skulle lämnas outnyttjade eller dåligt utnyttjade i de storskaliga strukturerna.
- ger möjligheter att tillfredsställa behov som annars inte täcks av marknaden eller det politiska offentliga systemet, t.ex. att behålla eller utveckla vissa servicefunktioner.
- ökar attraktionskraften och ger ekonomisk tillväxt i hela landet, inklusive bygder med ekonomisk stagnation och eventuell avfolkning.

Brevet kan läsas i sin helhet på *Hela Sverige ska levas* hemsida under adressen

http://www.helasverige.se/fileadmin/user_upload/HSSL_Kansli/PDF/Remisser_och_skrivelser_01/Synpunkter_Landsbygdsprogrammet_2014-2020.pdf.

”MINST LIKA BRA MÖJLIGHETER ATT PÅVERKA EFTER KOMMUNREFORMEN SOM I DAG”

Justitieminister Anna-Maja Henriksson (Sfp) och förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen (Saml) vill att kommuninvånarna efter kommunreformen upplever att de har minst lika bra möjligheter att påverka som de har i dag. Därför anser de att man bör överväga bl.a. att införa valdistrikt inom kommunerna eller kommundelsförvaltning, samt att utveckla användardemokratin. Virkkunen får medhåll av forskaren Aleksi Neuvonen från tankesmedjan Demos, som konstaterar att forskning visar att 60 procent av finländarna anser att de har dåliga påverkningsmöjligheter, medan kring hälften tror att det går att påverka kommunala beslut. Men många anser att de själva inte har möjligheter att delta. *”Upplevelsen av att saker utvecklas i rätt riktning förstärks när folk agerar tillsammans. Kommunreformen är en historisk chans att ge människor nya möjligheter att jobba för olika saker tillsammans”*, säger Neuvonen men påpekar att man måste pröva många olika modeller. Neuvonen

uppmannar tjänstemännen att sitta mindre på kommunkansliet och använda mer tid ute i samhället. Han menar att den kommunala demokratin hotas av alienering när besluten fattas längre bort, vilket kan leda till att demokratin försvagas och till att folk upplever att val är det enda sättet att påverka. Enligt forskningschefen på Finlands Kommunförbund Marianne Pekola-Sjöblom tycker finländarna att val är det viktigaste sättet att påverka, men majoriteten tycker ändå att användarna borde ha mer att säga till om servicen. Invånarna i små kommuner betonar den direkta kontakten med politikerna och tjänstemännen, medan invånare i stora städer uppger val som det viktigaste sättet att påverka. *"Därför är det viktigt att ge ansvarspersonerna ansikten så att man vet vem man skall kontakta"*, säger Pekola-Sjöblom och menar att utmaningarna för den kommunala demokratin är att intresset minskar och att det allt oftare blir samma personer som har ansvaret. Enligt forskaren vid Åbo Akademi Siv Sandberg har kommuninvånarna i Danmark fyra sätt att påverka: 1) i val, 2) som kunder till de kommunala tjänsterna liksom i Finland, 3) genom användarstyrning och 4) genom lokala nämnder. Henriksson och Virkkunen var värddar för ett diskussionsmöte om demokratin och kommunreformen i Helsingfors 19.1. I samband med kommunreformen skall även kommunallagen reformeras. Lagen fastställer hur beslut skall fattas i kommunerna. *Uppgifterna är från senaste veckas fredagsupplaga (20.1) av Vasabladet och från vasabladet.fi på adress <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=185130>.*

BYN DEN VIKTIGASTE BYGGSTENEN FÖR ATT UTVECKLA NÄRDEMOKRATIN

När regeringen vill minska antalet kommuner radikalt och slå sönder dem som finns, bör byråden och byaföreningarna träda fram, aktivera sig och formellt ges större makt och ansvar. När demokratin behöver då utvecklas och etableras för att bilda motvikt mot centraliseringen. Här är byn den viktigaste byggstenen. Landsbygdsprofessor Kjell Andersson gav på ett medborgarforum i Kristinestad (14.1) goda råd om hur Kristinestadsborna skall hantera och styra utvecklingen. *"Förening gammalt med nytt; ta det bästa från det traditionella lokalsamhället och från det nya multikulturellt "öppna" samhället.*

Skapa nya robusta gemenskaper som förenar multilokalt och icke-rumsbundet med alla olikheter och skillnader som finns. Arbeta och umgås så intensivt ni kan. En större kommun skapar ett tomrum som måste fyllas med nya demokratiska instrument. Det är medborgarna som skall göra det och staden som betalar", sade Andersson. Enligt professor Eero Uusitalo innehåller kommunallagen till intet förpliktigande formuleringar om lokaldemokratiska modeller och bör ändras för när demokratis skull. Kommunen skall koppla budgeten till det lokala utvecklingsarbetet och den lokala demokratin skall basera sig på byarna som är den minsta enheten, för ifall kommunen försvinner så finns ju byarna kvar. *"När demokratin skall byggas på områdesnämnder (aluelautakunta) som inrättas i enlighet med den föreningsflora som redan finns och som tilldelas ett formellt inflytande och budgetansvar. Det blir ingenting av när demokratin ifall medinflytandet bara är en illusion"*, sade Uusitalo och exemplifierade med att nuvarande Kristinestad kunde bilda en områdesnämnd om staden går ihop med

Närpes och Kaskö. Landsbygdsutvecklaren Peter Backa sade å sin sida att lokal demokrati är betydligt mera än att vart fjärde år rösta fram ett kommunalfullmäktige, och att väljarna borde kanske ha möjlighet att rösta bort en kommunfullmäktigeförsamling som inte längre har deras förtroende. ”Demokratien handlar inte bara om val, den utgörs också av de redskap som skall göra det möjligt för oss att få till stånd sådana beslut som vi vill ha. Möjligheterna att påverka ett beslut är störst i ett tidigt skede av beredningen då tjänstemännen och politikerna ännu inte bundit upp sig. När ärendet passerat styrelsen och kommer till fullmäktige, är positionerna oftast låsta”, sade Backa. I en avslutande debatt konstaterades att de centrala myndigheterna i Helsingfors inte längre lyssnar på folk sedan systemet med statliga kommittéer och arbetsgrupper skrotats. Stadsdirektören i Kristinestad Riitta El-Nemr menade att ifall en sammanslagning inte för någon ekonomisk nytta med sig, är det ju ingen idé med den. I sitt utlåtande kunde kommunerna framhålla att de måste höra invånarna, och om invånarna inte vill ha en fusion, kan de ingenting göra i Helsingfors. Medborgarforumet i Kristinestad om närdemokrati i en föränderlig kommun ordnades av stadens medborgarinstitut i Kulturhuset Dux. *Uppgifterna är från artikel, skriven av Dennis Rundt, i tidningen Syd-Österbotten (17.1).*

I KARTPUBLICERINGENS KÖLVATTEN – KOMMUNER UPPMANAS FRYSA MEDLEMSAVGIFTERNA TILL KOMMUNFÖRBUNDET

Företrädare för det s.k. kommunupproret har uppmanat till bojkott av medlemsavgifterna till Finlands Kommunförbund. Uppmaningen om att hålla inne med hela eller delar av medlemsavgiften ingår i ett brev som torde ha sänts runt till alla kommuner i landet. Bojkotten fick sin början i östra Finland, där Jockas (Juva) beslöt att frysa sin medlemsavgift till Kommunförbundet, medan Orimattila beslöt att betala bara en del av sin medlemsavgift. Nu uppmanas resten av landets kommuner att vidta liknande åtgärder för att sätta press på Kommunförbundet. ”De kommuner vars intressen Kommunförbundet inte driver har ingen anledning att betala medlemsavgift till förbundet, åtminstone inte i sin helhet”,

skriver Ypäjäs kommundirektör Vesa Ketola i brevet. Aktionen har kommit i gång efter tidskriften Suomen Kuvalehtis publicering av kommunkartorna. I brevet till ”vänner av självstyrelse och demokrati”, uttrycks förhoppningen att bojkotten kan pågå till den dag Kommunförbundet officiellt tar avstånd från det linjebeslut som fattades 20.4.2011, vilket tar sikte på ett minskat antal kommuner och en överföring av beslutsmakten till centralorterna. I brevet krävs att Kommunförbundet offentligt och skriftligt meddelar att förbundet inte stöder fusioner som sker i strid med fullmäktigeförsamlingarnas egen vilja. Kommunförbundets VD Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma har varit orolig för att kommunstyrelserna i en del kommuner föreläggs förslag om att kommunerna helt skall avstå från Kommunförbundets intressebevakning. Närmare 2 000 personer, mestadels beslutsfattare, hade senaste vecka undertecknat kommunupprorets massadress mot kommunreformen. Kommunförbundet har fått hård kritik för att förbundet inte i tillräckligt hög grad försvarar de små- och medelstora kommunernas intressen. *Uppgifterna är från (19.1) en artikel, skriven av Kenneth Myntti, i*

Suomen Kuvalehti 13.1

senaste veckas torsdagsupplagor av Vasabladet och Österbottens Tidning (19.1) och finns i en kort version på bl.a. vasabladet.fi, <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=185051>. Se även text (från 19.1) från Kommunförbundet, Kommunerna ska höras i kommunreformen, på <http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2012/01/Sidor/kommunerna-ska-horas-i-kommunreformen.aspx>.

TV-PROGRAM OM LIVET PÅ LANDET LOCKAR ALLT FLER TITTARE MEDAN BEFOLKNINGSGAPET MELLAN STORSTAD OCH GLESBYGD VÄXER

Tv-program på temat "livet på landet" lockar allt fler tittare, medan flyttströmmarna i verkligheten rör sig från glesbygden och mot storstäderna. I vår kommer Sveriges Television (SVT) att göda – eller kanske grusa – uppskrivade storstadsbors fantasier om hur bra allt skall bli, bara familjen flyttar ut på landet. I den nya realitysåpan *Drömmen om landet* fick fyra stockholmsfamiljer senaste sommar prova på hur kul det egentligen är att vara mjölkbonde och att driva B & B i Östergötland, krog på Gotland eller en bensinmack i skärgården. Men samtidigt som längtan till naturen blomstrar, växer befolkningsgapet mellan storstad och glesbygd. Gapet är nu rekordstort, och de unga som en gång flytt till staden, flyttar aldrig tillbaka oavsett om de glesa kommunerna lockar med ny industri, verkar det som. Inte ens det gamla bondelandet Kina går längre att lita på, för nu är det fler som bor i staden än på landet, rapporterar kinesiska statistiker. Men i Sverige, där folkomflyttningarna skedde för hundra år sedan, sätter man sig nu framför TV:n och

drömmer om ett liv på landet. I *Drömmen om landet* tar t.ex. Nina Borgström och hennes familj över en mjölkbondes gård i fem veckor med uppdrag att leverera ekomjolk till ett mejeri. Hon har aldrig drömt att få bo på landet, eftersom hon vet vad som krävs för att få det att gå ihop ekonomiskt, samt att barnen skulle bli isolerade utan alla kompisar. Däremot har det för maken Christof, som hoppat av jobbet på ett storföretag, varit en tänkbar möjlighet. Nina, som arbetar på ett stort arkitektkontor, säger: "Drömmen om landet handlar egentligen om att längta efter mer tid. Det vet jag att du inte får på landet om du måste försörja dig. Jag tror i stället att kommunikationsnäten måste utvecklas så att städernas yta utvidgas. Det måste bli lättare att ta sig snabbt in till stan för alla som vill bo en bit utanför". Det rena fantasifrossandet har redan pågått ett tag i andra kanaler, där TV8 har kört BBC-såpan *En plats på landet*, som visas på dagtid i Storbritannien. Här handlar det inte precis om utförsäkrade som försöker få ordning på tillvaron, utan i stället är det familjer som får hjälp att hitta något nytt att skryta med. Hos konkurrenten Kanal 9 går den brittiska långköraren *Ett nytt liv på landet* från Channel 5, där utpumpade storstadsbor hittar huspärlor som platsar i ett livsstilsmagasin, men här måste dock ägarna hålla i plånboken, för lyckan kan inte köpas med bara pengar. Axel Adamo på produktionsbolaget Titan, som gjort serien *Drömmen om landet* för SVT, menar att drömmen handlar egentligen om att längta till något annat. För

småbarnsfamiljer i ekorrhjulet handlar det om mer tid, och om att få vara tillsammans. Det kan jämföras med TV4:s *Drömmen om Italien* där ett par familjer fick tävla om att få driva ett Bed & Breakfast i Toscana. Gemensamt för alla TV-serierna är emellertid att det definitivt inte rör sig om att rädda glesbygden, men i den här genren hamnar väl dock TV 4:s *Bonde söker fru*. För om det är några som kan rädda glesbygden, så är det kvinnorna, som forskarna brukar säga. Ta som exempel de thailändska kvinnorna som får ständöda norrländska byar på fötter igen med sina företag. Vi andra ser på TV, läser en tidning – eller gör som bandet Glesbygd'n som nynnar norrländsk vemodsreggae, men stannar definitivt i staden. *Uppgifterna är från en artikel (18.1), skriven av Ann Persson, i Dagens Nyheter och finns på DN.se under adress <http://www.dn.se/kultur-noje/film-tv/tv-odlar-vara-drommar-om-frid-pa-landet>. Se även adressen <http://www.dn.se/nyheter/sverige/glesbygden-toms-pa-folk-i-allt-snabbare-takt>.*

LÄS ÄVEN DETTA

Första svenska folkomröstningen om vindkraft på land kan bli verklighet

En folkomröstning i Lekeberg i Örebro län kan bli helt avgörande för om Vindpark Kronoberget blir verklighet. För om kommunen säger nej, så kan inte företaget få något tillstånd. Nu har kommunstyrelsen i Lekeberg röstat (10.1) med minsta möjliga marginal för en folkomröstning om de 20 vindkraftverk som företaget vill bygga några kilometer norr om Mullhyttan. Men det är kommunfullmäktige som tar det avgörande beslutet och där behöver den styrande borgerliga alliansen i Lekeberg få med sig något mer parti för att få majoritet. I stället för att säga ja direkt, vill nu alltså den politiska ledningen satsa mellan 300 000 och 400 000 på en folkomröstning. Enligt kommunstyrelsens ordförande Charlotta Englund är det här den stora frågan just nu i Lekeberg, så därför vill man lyssna på vad folk säger. Det har bara en gång tidigare ordnats folkomröstning i Sverige om vindkraft, vilket skedde i Skåne år 2002. Invånarna i Skurup röstade då nej till vindkraft i havet med knapp marginal. *Uppgifterna är från Sveriges Radio P4 Örebro och finns under webbadressen <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=159&artikel=4901604>.*

Skärgårdens Ringväg utsett till Årets inhemska resmål 2011

Skärgårdens Ringväg har valts till årets inhemska resmål år 2011 på Resemässan i Helsingfors 19.1. Den pensionerade guiden Lauri Hokkinen, som skrivit om Ringvägen på finska och tyska, mottog priset som delades ut av landets reseredaktörer. Turistchefen för Åbolands skärgård Niclas Gestranus är mycket glad över utmärkelsen, och menar att det har en stor betydelse för alla företagare längs med Ringvägen, vilken också har en stor potential att utvecklas. *Uppgifterna är från (19.1) webbplatsen svenska.yle.fi och finns under adressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=235886>. Skärgårdens Ringväg, ca 250 km, är ett enkelt sätt att se skärgården sommartid. Ett tiotal färjor och dussinet broar gör det möjligt för cyklisten eller bilisten att färdas från ö till ö genom en enastående natur. Se http://www.saaristo.org/bilder/renkastie_printtiversio_sv.pdf.*

Romantikvecka ett av årets inslag i Cittaslowstaden Kristinestad

Cittaslowrådet i Kristinestad finns till för att organisera det som händer i staden. I inledningsskedet har staden anställt Ulf Grindgårds som koordinator för att introducera begreppet. Grindgårds har hållit medborgarmöten och diskuterat med folk. Det närmaste året kommer det att hända massor i staden. Förutom de vanliga och mycket välbesökta marknaderna, blir det Cittaslowvecka i juli, Slow Food-vecka första veckan i oktober och en romantikvecka i månadsskiftet oktober-november, inprickad i när det är fullmåne. Idén till en romantikvecka har man tagit från en annan Cittaslowstad, Sokndal i Norge som ordnat en kärleksvecka. Cittaslowrådet ordnar inte bara en massa trevliga evenemang, utan de

marknadsför också staden. Den närmaste tiden står tre mässor på programmet och så är man med och utvecklar Cittaslowrörelsen. Just nu är det aktuellt att arbeta om de 52 kriterierna, vilka finns inom sex områden – lokal produktion, information, fysisk planering, gästfrihet, miljö och infrastruktur. I dag har Cittaslownätverket 146 medlemskommuner i 24 länder med huvudkontoret i Orivieto, Italien. *Uppgifterna är från en längre artikel, skriven av Emma Harald, i Vasabladet (15.1).*

Regionala landsbygdsutvecklingsstrategier tar avstamp i Heureka

Jord- och skogsbruksministeriet, landsbygdsnätverksenheten och Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen ordnar strategidag för regionernas aktörer 7.2 på vetenskapscentret Heureka i Vanda. Seminariet är startskott för de regioner som förbereder sig för den kommande perioden inom landsbygdsutvecklingen och för regionala framtidsverkstäder. Under dagen sätter man sig in i strategiarbetets betydelse och hur man gör upp en god regional strategi. Målgrupperna är bl.a. personal och förtroendeledning inom Leader-aktionsgrupperna, programansvariga vid ELY-centralerna, chefer vid landsbygds- och energienheterna, miljö-, projekt- och utbetalningsansvariga, samt de vid jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket som är med i beredandet för kommande programperiod. Efter strategidagen startar de regionala framtidsverkstäderna, vilka kommer att ordnas under 2012 enligt ELY-centralområdesvis. Framtidsverkstäderna stöder den regionala beredningen. *För anmälan (senast 31.1) och länk till programmet se webbadressen http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/strategiapaiva_vantaa20120207.html.stx.*

Livsmedelslagstiftningen 2012 dryftas på seminarium i Vasa

Seminariet *Livsmedelslagstiftningen 2012 – Nya lagkrav gällande hantering och förädling av kött- och fiskprodukter* hålls 15.2 kl. 9-16.15 på Hotel Silveria i Vasa. Tillställningen riktar sig till primärproducenter och företag inom kött- och fiskförädling. Som expert fungerar Sebastian Hielm från jord- och skogsbruksministeriets avdelning för livsmedel och hälsa. Ifall man har specifika frågor gällande ämnet kan man meddela dessa på förhand till Jonas Harald på mobil 050 548 3400 eller e-mailadress jonas@dynamohouse.fi för vidare befordran till föreläsaren. Som arrangör fungerar projektet Foodia vid Företagshuset Dynamo. *Programmet och anmälningsuppgifter (anmälan görs senast 8.2) finns under webbadressen http://www.foodia.fi/sites/default/files/foodia/Seminarium_livsmedelslagstiftning_2012.pdf.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.